

Scopus'ta Taranan Toplum Temelli Turizm ile İlgili Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Seda ÖZDEMİR AKGÜL*

Mehmet SAĞIR**

Ayşegül GÜDÜL***

ÖZ

Günümüzde, turizm faaliyetlerinin doğal ve kültürel çevreye verdiği zararın önlenmesi amacıyla sürdürülebilirlik kavramı önem kazanırken toplum temelli turizm, turizmde sürdürülebilirliğin daha geniş anlam kazandığı bir yaklaşım olarak ön plana çıkmıştır. Yerel halkın kültürel ve sosyal yapısını korumanın yanı sıra, onlara gelir sağlamayı da kapsayan toplum temelli turizm hem çevrenin korunması hem de yerel halkın kalkınmasına yardımcı olan bir stratejidir. Çalışmada toplum temelli turizm konusunda son yıllarda yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmaktadır. Çalışmada R programından faydalanılmış ve 2013-2023 yılları arasında Scopus'ta taranan ve başlığında "Community-Based Tourism" geçen makaleler analize dâhil edilmiştir. Çalışmada, makalelerin ana bilgileri, yıllara göre yayın sayısı, en çok yayını olan yazarlar, en çok yayın yapılan dergiler, en çok etkiye sahip olan dergiler, en çok atıf yapılan ülkeler, en çok atıf yapılan makaleler, tematik harita, en çok kullanılan kelimeler ve ülkeler arası işbirliği incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda en çok yayının 2022 yılında yapıldığı, en çok yayını Giampiccoli'nin yaptığı, konuyla ilgili en çok yayın yapan derginin *Sustainability*, en çok etkiye sahip derginin *Journal of Sustainable Tourism*, en çok atıf yapılan ülkenin Güney Afrika olduğu, en çok atıf yapılan makalenin Lee ve Jan (2019) tarafından çalışılan makale ve en çok kullanılan kelimenin "tourism development" olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplum Temelli Turizm, Bibliyometrik Analiz, Scopus

Bibliometric Analysis of Community-Based Tourism Related Studies Indexed in Scopus

ABSTRACT

Nowadays, while the concept of sustainability is gaining importance in order to prevent the damage caused by tourism activities to the natural and cultural environment, community-based tourism has come to the forefront as an approach where sustainability in tourism has gained a broader meaning. Community-based tourism is a strategy that not only protects the cultural and social structure of local people, but also provides them with income, which helps both the protection of the environment and the development local people. This study aims to conduct a bibliometric analysis of articles published in recent years on community-based tourism. In this direction, the R program was used in the study and the articles scanned in Scopus between 2013-2023 and with the title "Community-Based Tourism" were included in the analysis. In the study, the main information of the articles, the number of publication by year, the author with the most publications, the journal with the most publications, the journals with the most impact, the countries with the most citations, the articles with most citations, the thematic map, the most used words and the cooperation between countries were analyzed. As a result of the analysis, it was concluded that the most publications were made in 2022, the most publications were made by Giampiccoli, the journal with the most publications on the subject was *Sustainability*, the journal with the highest impact was *Journal of Sustainability Tourism*, the most cited country was South Africa, the most cited article by Lee and Jan (2019) and the most used word was "tourism development".

Keywords: Community-Based Tourism, Bibliometric Analysis, Scopus

* Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye/ Assoc. Prof. Dr., Selçuk University, Konya, Türkiye, sedaozdemir8@gmail.com

** **Corresponding Author/Sorumlu Yazar,** Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye/ Assoc. Prof. Dr., Selçuk University, Konya, Türkiye, msagir@selcuk.edu.tr

*** Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye/ Ph.D. Stud., Selçuk University, Konya, Türkiye, aysegulgudul@hotmail.com

Makale Gönderim ve Kabul Tarihleri/Article Submission and Acceptance Dates: 13.01.2025-08.09.2025

Citation/Atıf: Özdemir Akgül, S., Sağır, M., & GÜDÜL, A. (2025). Scopus'ta taranan toplum temelli turizm ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 58, 61-74. <https://doi.org/10.52642/susbed.1618965>

1. Giriş

Günümüzde seyahat tercihlerinde yaşanan değişimlerle turizm faaliyetleri, kitle turizmi, dinlenme ve/veya yeni yerler keşfetmekten ziyade yerel halkla da etkileşimde bulunma, sosyo-kültürel yapıyı güçlendirme ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen bir hal almıştır. Bu kapsamda toplum temelli turizm, turistlerin seyahat etmenin yanı sıra, yerel halkla da ilişki içerisinde olmasını ve yerel halkın kültürünün anlaşılmasını sağlayan bir yaklaşım olarak ortaya çıkmıştır. Toplum temelli turizm, turizmde alışılmış faaliyetlerin dışına çıkarak yerel sanat, yöresel yemek gibi destinasyonun kendine özgü özelliklerini ön plana çıkararak, yerel halkın gelenek ve göreneklerine saygı gösteren ve bunlar aracılığıyla yerel halka istihdam sağlayan, yaşam kalitesini arttıran ve destinasyonun ekonomisini canlandıran bir yaklaşımdır. Yerel halka sağladığı bu faydalara ek olarak, sürdürülebilir turizmin bir parçası olarak da değerlendirilen toplum temelli turizm, doğal kaynakları koruma ve çevreye verilen zararı en aza indirmeye de yardımcı olmaktadır. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda, toplum temelli turizmin bir destinasyonu ziyaret etmenin ötesinde insanlar arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi ve seyahat deneyiminin zenginleştirilmesinde önemli rol oynadığını söylemek mümkündür.

Çalışmada, toplum temelli turizm konulu makalelerin bibliyometrik analizinin yapılması amacıyla Scopus'tan “community-based tourism” başlıklı tarama yapılmış ve toplam 954 çalışma olduğu belirlenmiştir. Taranan 954 çalışmanın 293'ünün 2013-2023 yılları arasında İngilizce yayımlanmış makale olduğu belirlenmiş ve analiz bu çalışmalar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu makalelerin incelenmesiyle, son yıllarda toplum temelli turizm konusundaki eğilim ve trendlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Makalelerle ilgili genel bilgiler verildikten sonra makalelerin hangi yıllarda yayımlandığı, en çok yayın yapan yazarların kimler olduğu, en çok yayının hangi dergilerde yapıldığı, hangi dergilerin kaynak etkisinin daha çok olduğu, en çok hangi ülkelerin atıf aldığı, makalelerin tematik haritası, sık kullanılan kelimeler ve makalelerdeki ülkelerarası iş birlikleri incelenmiştir.

2. Kavramsal Çerçeve

Günümüzde seyahat tercihlerinde yaşanan değişimlerden kaynaklı olarak turistler tarafından kitle turizminden başka turizm türleri tercih edilmeye, yeni destinasyonlar ziyaret edilmeye, yerel gelenek, tarih, etik ve destinasyonun kendine özgü kültürüne önem verilmeye başlanmıştır. Kültürel çeşitlilik, seyahat deneyiminin zenginleştirilmesi için bir araç olmaya başlarken yeni paydaşlar, stratejiler ve işletmeler de bu sürece dâhil edilmiştir. Bunların yanı sıra, bu yeni turizm türleri destinasyonun kendine özgü kültürel ve doğal kaynaklarıyla ilişkili olduğu için yerel halk da turizm sürecine katılım sağlamaya başlamış ve bu sayede yerel halkın kalkınmasına da yardımcı olunmuştur (López-Guzmán, Sánchez-Cañizares, & Pavón, 2011, s. 69-70).

Turizm talepleri ve ihtiyaçlarının değişmesiyle birlikte, turizmin gelişim ve kalkınmasını etkileyecek stratejiler geliştirilmeye başlanmıştır. Bu stratejiler *büyüme odaklı model, sürdürülebilir turizm kalkınması* ve toplumun güçlendirilmesine dayalı olan *toplum temelli turizmdir* (Amerta, 2017, s. 100). Turizmde sürdürülebilirliğin sağlanması için yerel halk turizm planlama sürecine dâhil edilmeli (Goodwin & Santilli, 2009, s. 4) ve turizmden elde edilecek faydalara ortak olmalıdır. Bu kapsamda toplum temelli turizm 1990'larda fikir birliğiyle karar alma ve yerel halkın kalkınmasına odaklanan bir turizm yaklaşımı olarak ortaya çıkmıştır. Toplum temelli turizm turiste öncelik vermeden, turistler ve yerel halkın eşit olduğu bir ilişkiyle (Salazar, 2011, s. 10) toplumsal kalkınma hedeflerine ulaşmanın bir yolu olarak kapasite geliştirme ve güçlendirmeyi savunan alternatif bir turizm geliştirme stratejisidir (Tolkach & King, 2015, s. 388-389).

Genellikle kırsal bölgelerdeki halkın kalkınmasını sağlamaya yönelik oluşturulan toplum temelli turizm (Giampiccoli & Mtapuri, 2012, s. 29) yerel halkın sosyal, ekonomik ve çevresel ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamaya çalışan bir yaklaşımdır (Goodwin & Santilli, 2009, s. 4). Turizm sektörünün yerel halkı benimsemesi ve korunması gerektiğini savunan toplum temelli turizmde turistler, yerel halk ile etkileşim halinde olup farklı bir seyahat deneyimi yaşamaktadır (Sin & Minca, 2014, s. 96). Yerel halkın turizm gelişimine katılım sağlamasıyla yakından ilişkili olmasından dolayı, toplum temelli turizm planlamasının 3 temel prensibi vardır. Bunlar; yerel halkın karar alma sürecine dâhil edilmesi, yerel halkın turizm faaliyetlerinden faydalanmasının kesinliği ve yerel halka turizm eğitimi verilmesidir (Amerta, 2017, s. 102). Temel prensiplerin uygulanmasıyla destinasyonda sosyal adalet, yerel halkın güçlendirilmesi, faydaların

eşitliği, çevresel sürdürülebilirlik, yaşam standartlarını iyileştirme ve bütünsel topluluk gelişiminin sağlanacağı düşünülmektedir (Kontogeorgopoulos, Churyen, & Duangsaeng, 2014, s. 108; Giampiccoli & Saayman, 2018, s. 1). Tüm bunların sağlanmasıyla ise toplum temelli turizmin, turizm sektörünün yarattığı olumsuz etkileri azaltacağı gibi olumlu etkileri arttırarak toplumsal kapasiteyi de destekleyeceğini söylemek mümkündür (Okazaki, 2008, s. 511).

Turizm faaliyetlerine yerel halkın olumlu yaklaşması, destekleyici olması ve turistlere karşı iyi niyetli olması durumunda turizm sektöründe faaliyetlerde başarı oranı artacaktır. Buna bağlı olarak toplum temelli turizm, turizmde sürdürülebilirliği sağlama adına turistik bölge halkının turizm faaliyetlerine dâhil edilmesine odaklanmaktadır (Blackstock, 2005, s. 39). Yerel halkın turizme katılım sağlaması, toplum temelli turizm kapsamında sadece halkın istihdam edilmesini değil, turizm gelişim sürecinin her aşamasında yerel halkın rol almasının yanında turizm gelirinin toplumsal fayda için kullanılmasını da içermektedir. Toplum temelli turizm bu yönüyle yerel halka ekonomik fayda sağladığı için yoksulluğu azaltma ve yaşam kalitesini arttırmaya da olumlu etki sağlayabilmektedir (İstanbul-Dinçer & Özdemir-Akgül, 2020, p. 46). Bu açıdan değerlendirildiğinde toplum temelli turizmin faydaları şu şekildedir (Asker, Boronyak, Carrard, & Paddon, 2010, s. 3):

- İstihdamın çeşitlendirilmesiyle yerel ekonominin kalkınması destekler,
- Yerel halkın eşitlikçi katılımına saygı duyulmasını ve teşvik edilmesini sağlar,
- Ekolojik sürdürülebilirliği sağlar ve çevreye verilen zararı en aza indirir,
- Kültürel miras ve refahı korur,
- Turistlerin kültür ve doğa hakkında eğitilmesini sağlar,
- İyi yönetim uygulamalarının yürütülmesini sağlar,
- Katılan herkes için kaliteli ve güvenli bir deneyim sağlar.

Toplum temelli turizm genellikle yerel halka ve çevreye fayda sağlayan ve yerel kültürü turistik ürün olarak sunan bir turizm çeşidi olarak değerlendirilse de yerel halka hem fırsatlar sunduğu hem de zorluklar yaşattığı söylenebilir. Bu bağlamda toplum temelli turizmin sağladığı faydalar, kitle turizmine bir alternatif sunmak, sosyo-kültürel sorunlara yerel canlandırma stratejileriyle çözüm bulmak, yerel halkın kalitesini arttırmak, yerel halkın turizm faaliyetlerinden elde ettiği faydalarla güçlenmesini sağlamak, doğal, sosyal ve kültürel çevreye verilen zararı azaltmak, yerel halka istihdam sağlamak (Prakoso, Pradipto, Roychansyah, & Nugraha, 2020, s. 104) kırsal bölgelerin kalkınmasını sağlamak, turistik ürünlerin değerini arttırmak (Salazar, 2011, s. 11), yerel mal ve hizmetlerin tedariki ve turist sayısında artış sağlamak olarak sıralanabilir (Sebele, 2010, s. 140-141).

Toplum temelli turizmde yaşanan zorluklar ise çıkar çatışmalarından dolayı yerel halk arasında çatışmalara yol açma, turizm faaliyetlerinin turist isteklerine yönelik yapılması için yerel halkı zorlama, yerel halkı mevsimlik turizm faaliyetlerine bağımlı hale getirmekle birlikte toplum temelli turizmin gelişmesi için ortaklıklara gereksinim duyulmasına bağlı olarak, yerel halkı ortaklara bağımlı hale getirerek turizm faaliyetlerinden sağlayacakları optimum faydanın azalmasına yol açma olarak sıralanabilir (Prakoso vd., 2020, s. 104-105). Bunların yanı sıra, somut fayda ve istihdam yaratma eksikliği, elde edilen faydanın kaybedilmesi, zayıf yönetim, pazarlama ve girişimcilik becerilerinin fazla gelişmemiş olması, yerel halkın turizmde alınan kararlara katılım düzeyinin düşük olması, yerel halkın toplum temelli turizmi sahiplenmemesi de toplum temelli turizmde yaşanan zorluklar olarak değerlendirilebilir (Sebele, 2010, s. 142-143).

Toplum temelli turizm uygulamalarının başarılı olması için kültürel, çevresel ve ekonomi planlamalarının doğru yapılması gerekmektedir. Aynı zamanda toplum temelli turizmin hem başarısı hem de gelişmesini sağlamak için yerel halkın turizm faaliyetlerine bakış açısı olumlu yönde olmalıdır (Lee & Jan, 2019, s. 369). Çünkü toplum temelli turizmin uzun dönemde başarılı olması için yerel halkın elde edeceği faydanın ne düzeyde olacağı önemlidir (Kontogeorgopoulos, Churyen, & Duangsaeng, 2014, s. 121). Toplum temelli turizm planlamaları yapılırken tüm bunlar göz ardı edilerek sadece ekonomik gelir arttırmaya yönelik yapılan planlamalarda kültür ve çevrenin korunamaması söz konusu olabilmektedir (Dodds, Ali, & Galaski, 2018, s. 9). Sonuç olarak, toplum temelli turizmin başarılı uygulanması durumunda yerel halkın kalkınmasına yardımcı olduğu, turistik ürünleri zenginleştirdiği ve turistler için farklılaştırılmış seyahat deneyimi sunduğunu söylemek mümkündür.

3. Bibliyometrik Analiz

Bibliyometri, kitap, makale ve bildiri gibi önceden yayımlanmış çalışmalardan elde edilen verilere uygulanan istatistiksel tekniklerle çalışmanın araştırma yöntemi, kavramsal yapısı, entelektüel yapısı ve sosyal yapısını incelemek için kullanılan bir analiz yöntemidir (Kumar, Mukherjee, Donthu, Pandey, & Lim, 2021, s. 286). Bibliyometrik kelimesinin kökeni “biblio” ve “metric” kelimeleridir. Biblio Yunanca kitap anlamına gelen “bybel” kelimesinden türemişken, metric ise yine Yunanca ölçüm anlamına gelmektedir (Danesh & Mardani-Nejad, 2021, p. 7). Dolayısıyla bibliyometri kitap, makale ve bildiri gibi belgelere ilişkin ölçümü ifade etmektedir. Bibliyometrik analiz, araştırmacılar tarafından belirli bir alanın literatürünü incelemek için kullanılmaktadır (Hussain & Fatima, 2011, s. 1).

Bu çalışma kapsamında “toplum temelli turizm” konulu çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmaktadır. Turizm alanyazını incelendiğinde birçok konu hakkında bibliyometrik analiz yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalara sürdürülebilirlik (Niñerola, Sánchez-Rebull, & Hernández-Lara, 2019; Yeksan & Akbaba, 2019) spor turizmi (Jiménez-García, Ruiz-Chico, Peña-Sánchez, & López-Sánchez, 2020), şarap turizmi (Sánchez, Del Río, & García, 2017), gastronomi (Okumuş, Köseoglu, & Forest, 2018), gönüllü turizm (Güneş, Gündoğdu, & Aksu, 2021), termal turizm (Oğuzbalaban, 2019) ve zeytin turizmi (Sağır & Aydın-Taştakin, 2024) örnek gösterilebilir.

4. Araştırma Yöntemi

Çalışmada, başlığında “toplum temelli turizm” geçen ve uluslararası atıf indeksi Scopus'ta taranan makalelerin bibliyometrik özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bibliyometrik çalışmalar, belirli bir alandaki yayınların eğilimlerini, öncü yazar ve dergileri, en çok atıf alan çalışmaları ve ülkeler arasındaki işbirliği ağlarını ortaya çıkararak literatürün mevcut durumunu sistematik bir biçimde inceleme olanağı sunmaktadır. Bu doğrultuda çalışmada doküman analizinden faydalanılmıştır. Doküman analizi, doğrudan doküman ya da diğer materyallerin içeriğini analiz etmek için kullanılan bir yöntemdir. Uluslararası atıf indeksi Scopus veri tabanında başlığında “community-based tourism” geçen çalışmalar taranmış ve 954 çalışma olduğu belirlenmiştir. Çalışmada kısıtlamaya gidilerek 2013-2023 yılları arasında İngilizce yayımlanmış olan makaleler incelenmiştir. Buna yönelik yapılan filtrelemede 2013-2023 yılları arasında İngilizce yayımlanan 293 makale olduğu belirlenmiş ve analize bu makaleler dâhil edilmiştir. Bu sınırlamanın amacı hem güncel dönemde toplum temelli turizmin gelişimini ortaya koymak hem de farklı dillerdeki yayınlardan ziyade, İngilizce olarak yayımlanmış çalışmaları karşılaştırabilmektir. Çalışmanın son yıllarda toplum temelli turizm konusundaki eğilimlerin belirlenmesi, konuda öncü makale ve dergilerin belirlenmesiyle alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yapılan bibliyometrik analiz aracılığıyla şu soruların cevapları aranmıştır:

- Makaleler hangi yıllarda yayımlanmıştır?
- En çok yayını olan yazarlar kimlerdir?
- En çok yayın yapılan dergiler hangileridir?
- En çok kaynak etkisine sahip olan dergiler hangileridir?
- En çok atıf yapılan makaleler hangileridir?
- En çok atıf yapılan ülkeler hangileridir?
- Makalelerin tematik haritası nasıldır?
- Makalelerde en sık kullanılan kelimeler hangileridir?
- Makalelerde hangi ülkeler arası işbirliği yapılmıştır?

4.1. Veri Analizi

Çalışmada, toplum temelli turizmle ilgili makalelerin bibliyometrik analizini yapmak için R Bibliyometrik Analiz programının ara yüzü olan RStudio ve Biblioshiny paketi (4.3.1. versiyon) kullanılmıştır. Scopus veri tabanından alınan veriler, RStudio programı için uygun formata dönüştürülerek elde edilen veri seti bu program aracılığıyla analiz edilmiştir.

4.2. Bulgular

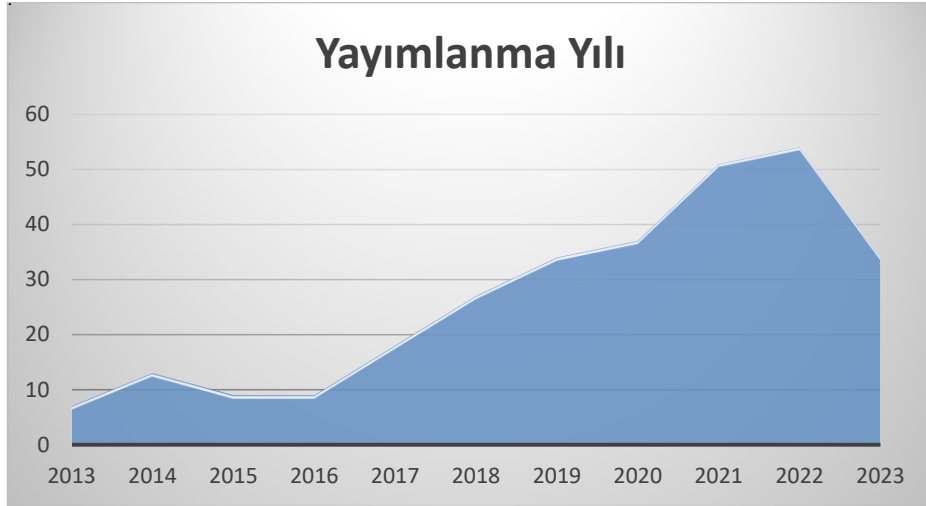
Analize dâhil edilen makalelere dair temel bilgiler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Makalelere Dair Temel Bilgiler

Tanım	Sonuç
Kaynak (Dergi)	136
Makale	293
Yıllık Büyüme Yüzdesi	17.12
Ort. Makale Yaşı	3.3
Makale Başı Atıf	12.97
Anahtar Kelimeler	526
Yazarlar	642
Tek Yazarlı Makalelerin Yazarı	40
Tek Yazarlı Makaleler	42
Makale Başına Ortak Yazar	2.7
Uluslararası Ortak Yazar (%)	30.38

Tablo 1 incelendiğinde, 2013-2023 yılları arasında Scopus veri tabanında taranan ve başlığında “toplum temelli turizm” geçen 293 makale yayımlandığı görülmektedir. Bu makaleler 642 farklı yazar tarafından yazılmış ve 136 farklı dergide yayımlanmıştır. Makalelerin yıllık büyüme oranı %17,12 ve ortalama doküman yaşı 3,3’tür. Ayrıca, tek yazarlı 40 yazar tarafından yazılmış 42 doküman bulunmaktadır.

Makalelerin yayımlanma yılı Grafik 1’de gösterilmektedir.

Grafik 1. Makalelerin Yayımlanma Yılı

Grafik 1 incelendiğinde 2013’te 7, 2014’te 13, 2015 ve 2016’da 9, 2017’de 18, 2018’de 27, 2019’da 34, 2020’de 37, 2021’de 51, 2022’de 54 ve 2023’te 34 makale yayımlandığı görülmektedir.

En çok yayın yapan 10 yazar Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. En Çok Yayını Olan 10 Yazar

Yazar	Makale	Kesirli Veriler
Giampiccoli A.	33	14.92
Mtapuri O.	22	9.42
Dłuzewska A.	5	1.58
Ruiz-Ballesteros, E.	5	2.83
Jugmohan, S.	4	1.33
Lee, T. J.	4	1.28
Saayman, M.	4	1.83
Zielinski, S.	4	1.33
Chin, W. L.	3	1.33
Hales, R.	3	1.00

Tablo 2 incelendiğinde, en çok yayının Giampiccoli (33 yayın), Mtapuri (22 yayın), Dłuzewska (5 yayın), Ruiz-Ballesteros (5 yayın), Jugmohan (4 yayın), Lee (4 yayın), Saayman, (4 yayın), Zielinski (4 yayın), Chin (3 yayın) ve Hales (3 yayın) tarafından yapıldığı görülmektedir.

En çok yayın yapan 10 Dergi Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. En Çok Yayın Yapan 10 Dergi

Dergi	Makale
Sustainability (Switzerland)	25
African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure	20
Journal of Sustainable Tourism	13
Geojournal of Tourism and Geosites	12
Journal of Environmental Management and Tourism	9
Current Issues in Tourism	8
Tourism Management Perspectives	6
International Journal of Sustainable Development and Planning	5
Tourism Geographies	5
Tourism Management	5

Tablo 3 incelendiğinde en çok yayın yapan dergilerin Sustainability (25 yayın), African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure (20 yayın), Journal of Sustainable Tourism (13 yayın), Geojournal of Tourism and Geosites (12 yayın), Journal of Environmental Management and Tourism (9 yayın), Current Issues in Tourism (8 yayın), Tourism Management Perspectives (6 yayın), International Journal of Sustainable Development and Planning (5 yayın), Tourism Geographies (5 yayın) ve Tourism Management (5 yayın) olduğu görülmektedir.

Tablo 4'te dergilerin kaynak etkisi gösterilmektedir.

Tablo 4. En Çok Etkiye Sahip Olan 10 Dergi

Dergi	h_Index	g_Index	m_Index	TC ¹	NP	PY_start
Journal of Sustainable Tourism	18	40	1,058823529	1626	43	2005
Tourism Recreation Research	12	29	0,48	850	32	1997
Annals of Tourism Research	15	26	0,348837209	1350	26	1979
Current Issues in Tourism	9	16	0,642857143	272	19	2008
Tourism Management	12	16	0,444444444	637	16	1995
Tourism Geographies	7	12	0,636363636	227	12	2011
Tourist Studies	7	12	0,411764706	166	12	2005
Sustainability (Switzerland)	4	5	0,8	31	10	2017
Worldwide Hospitality and Tourism Themes	4	7	0,5	31	10	2017
Asia Pacific Journal of Tourism	4	7	0,307692308	61	9	2009

* TC: Toplam Atıf Sayısı NP: Toplam Makale Sayısı PY start: Yayına Başlanan Yıl

Tablo 4 incelendiğinde, en çok etkiye sahip dergilerin Journal of Sustainable Tourism, Tourism Recreation Research, Annals of Tourism Research, Current Issues in Tourism, Tourism Management, Tourism Geographies, Tourist Studies, Sustainability, Worldwide Hospitality and Tourism Themes ve Asia Pacific Journal of Tourism olduğu görülmektedir.

Tablo 5'te en çok atıf yapılan ülkeler gösterilmektedir.

Tablo 5. En Çok Atıf Yapılan 10 Ülke

Ülke	TC	Kesirli Veriler
South Africa	454	14.20
USA	428	38.90
Avustralia	347	26.70
China	328	27.30
Spain	226	17.40
Korea	212	26.50
Indonesia	160	7.60
Canada	141	141.00
New Zealand	112	28
Thailand	89	3,4

Tablo 5 incelendiğinde, en çok atıf alan ülkelerin Güney Afrika (454 atıf), ABD (428 atıf), Avustralya (347 atıf), Çin (328 atıf), İspanya (226 atıf), Kore (212 atıf), Endonezya (160 atıf), Kanada (141 atıf), Yeni Zelanda (112 atıf) ve Tayland (89 atıf) olduğu görülmektedir.

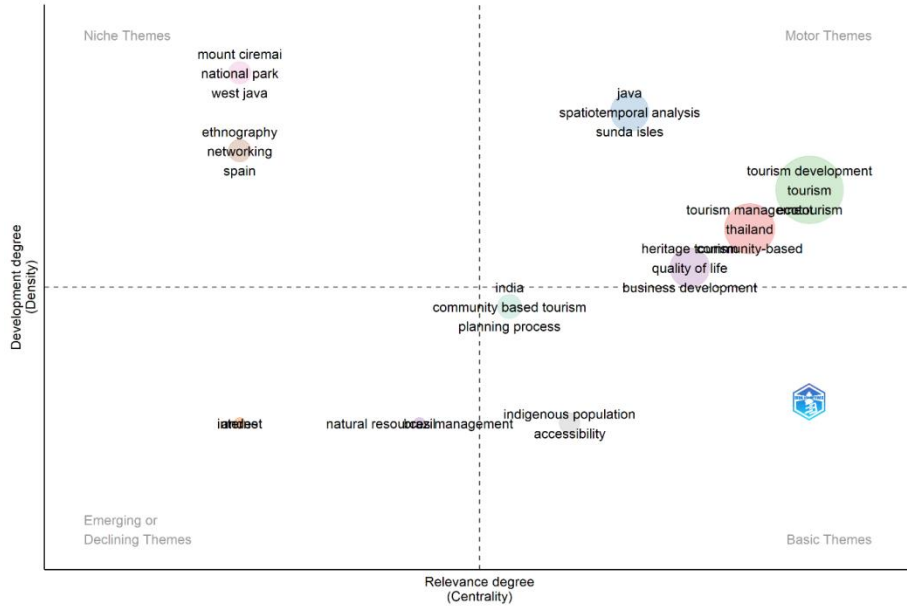
Tablo 6'da en çok atıf yapılan makaleler gösterilmektedir.

Tablo 6. En Çok Atıf Yapılan 10 Makale

Yazar(lar)	Makale	Dergi	TC	Yıllık TC	Normalleştirilmiş TC
Lee, T. H., & Jan, F. (2019).	Can Community-Based Tourism Contribute to Sustainable Development? Evidence From Residents' Perceptions of the sustainability	Tourism Management	268	53,60	12,55
Dangi, T. B., & Jamal, T. (2016).	An Integrated Approach to "Sustainable Community-Based Tourism"	Sustainability	146	18,25	3,29
Dodds, R., Ali, A., & Galaski, K. (2018).	Mobilizing Knowledge: Determining Key Elements For Success and Pitfalls in Developing Community-Based Tourism	Current Issues in Tourism	141	23,50	8,42
Tolkach, D., & King, B. (2015).	Strengthening Community-Based Tourism in A New Resource-Based Island Nation: Why and How?	Tourism Management	112	12,44	4,13
Holladay, P. J., Powell, R. B. (2016).	Resident Perceptions of Social-Ecological Resilience and the Sustainability of Community-Based Tourism Development in the Commonwealth of Dominica	Journal of Sustainable Tourism	88	8,00	2,31
Kontogeorgopoulos, N., Churyen, A., & Duansaeng, V. (2014).	Success Factors in Community-Based Tourism in Thailand: The Role of Luck, External Support, and Local Leadership	Tourism Planning & Development	74	7,40	3,01
Mtapuri, O., & Giampiccoli, A. (2014).	Towards A Comprehensive Model of Community-Based Tourism Development	South African Geographical Journal	73	9,13	1,65
Iorio, M., & Corsale, A. (2014).	Community-Based Tourism and Networking Viscri, Romania	Journal of Sustainable Tourism	71	7,10	2,88
Yanes, A., Zielinski, S., Cano, M. D., & Kim, S. (2019).	Community-Based Tourism in Developing Countries: A Framework for Policy Evaluation	Sustainability	62	12,40	2,90
Gascón, J. (2013).	The Limitations of Community-Based Tourism As an Instrument of Development Cooperation: The Value of the Social Vocation of the Territory Concept	Journal of Sustainable Tourism	58	5,27	1,52

Tablo 6'da gösterilen küresel düzeyde en çok atıf alan makalelerin özetleri incelendiğinde, Lee ve Jan'ın Tayvan yerel halkının toplum temelli turizmin sürdürülebilirliğine ilişkin algılarını belirlemeye çalıştıkları görülmüştür. Dangi ve Jamal, toplum temelli turizm ve sürdürülebilir turizm arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik sürdürülebilir toplum temelli turizm kavramını incelemiştir. Dodds ve arkadaşları toplum temelli turizmde başarı unsurları ve zorlukları belirlemek için konu hakkında literatür taraması yapmıştır. Tolkach ve King Doğu Tımor'da ülke genelinde bir toplum temelli turizm ağının olası şekil ve yapısıyla ilgili paydaş algılarını araştırmıştır. Holladay ve Powell, Dominika'da toplum temelli turizm faaliyetlerinde yer alan altı farklı yerel halkın sosyal, ekonomik ve ekolojik dayanıklılık algılarını araştırmıştır. Kontogeorgopoulos ve arkadaşları, Tayland'da toplum temelli turizmin ortaya çıkışını araştırmış ve Mae Kampong'u örnek olay olarak incelemiştir. Mtapuri ve Giampiccoli toplum temelli turizmin gelişimiyle ilgili kapsamlı bir model geliştirmiştir. Iorio ve Corsale Romanya'daki Viscri köyünde toplum temelli turizmin gelişimi ve etkilerini araştırmıştır. Yanes ve arkadaşları gelişmekte olan ülkelerde toplum temelli turizme teşvik eden politikaları araştırmıştır. Gascón ise toplum temelli turizmin işbirliği aracı olarak kullanılmasının sınırlamalarını araştırmıştır.

Makalelerin tematik haritası Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1. Tematik Harita

Toplum temelli turizmle ilgili makalelerin tematik haritası incelendiğinde, motor temanın ana temalarının java, tourism development, tourism management ve heritage tourism olduğu görülmektedir. Niş temanın ana temaları mount ciremai ve ethnography, temel temaların ana temaları India ve indigeneous population olurken, ortaya çıkan ya da kaybolan temanın ana temasının ise internet olduğu görülmektedir.

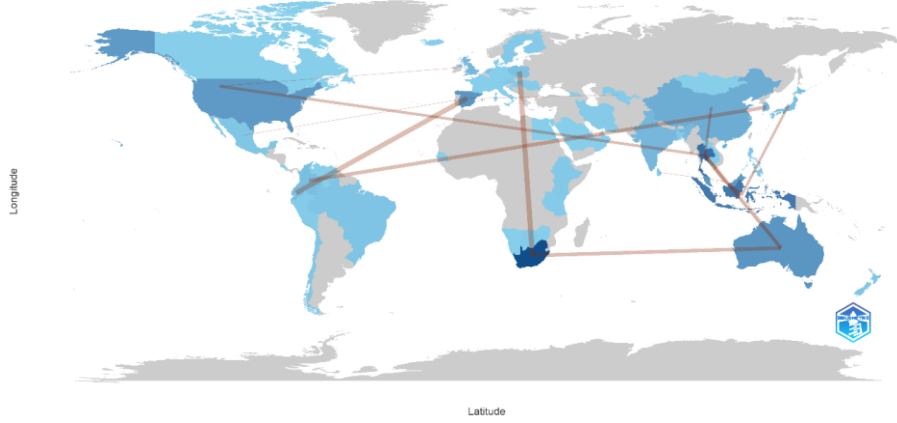
Şekil 2'de makalelere ilişkin kelime bulutu gösterilmektedir.

Makalelerde en çok kullanılan 10 kelime incelendiğinde bunların tourism development (57 kere), tourism (37 kere), tourism management (30 kere), ecotourism (29 kere), sustainability (28 kere), community development (24 kere), local participation (23 kere), sustainable development (21 kere), tourist destination (16 kere) ve tourism market (15 kere) olduğu görülmektedir.

Şekil 3'te makalelere ilişkin ülkeler arası iş birliği gösterilmektedir.

Country Collaboration Map

Şekil 3. Ülkeler Arası İş Birliği Haritası

Makalelerdeki ülkeler arası iş birlikleri incelendiğinde en çok iş birliği yapan ülkelerin Güney Afrika-Polonya (6 makale), İspanya-Ekvador (6 makale), Tayland-Avustralya (4 makale), Tayland-Malezya (4 makale), Kore-Kolombiya (4 makale), Güney Afrika-Avustralya (4 makale), Tayland-ABD (3 makale), Endonezya-Japonya (3 makale), Endonezya-Malezya (3 makale) ve Tayland-Çin (3 makale) olduğu görülmektedir.

5. Sonuç

Son dönemde yerel halkın kalkınması, refahının artması, kültürel ve doğal kaynakların korunmasına katkı sağladığı için toplum temelli turizmin önemi günden güne artmaya devam etmektedir. Dolayısıyla çalışmada Scopus veri tabanında taranan “community-based tourism” konusundaki makalelerle ilgili bibliyometrik analiz yapılmıştır. 2013-2023 yılları arasında 293 makale olduğu tespit edilmiş ve bu makalelerin temel bilgileri, yayın yılları, en çok yayını olan 10 yazar, en çok yayın yapılan 10 dergi, en çok kaynak etkisine sahip olan 10 dergi, en çok atıf yapılan 10 ülke, en çok atıf yapılan 10 makale, makalelerin tematik haritası ve en çok kullanılan kelimeler (kelime bulutu) incelenmiştir.

Toplum temelli turizm konulu makalelerin yayımlanma yılları incelendiğinde en çok yayının 2022 yılında yapıldığı görülmektedir. Yıldan yıla makale sayısının artması göz önüne alındığında, zamanla toplum temelli turizmin konusunun popülerliğinin arttığını söylemek mümkündür.

Konuyla ilgili en çok yayının Giampiccoli (33 yayın) tarafından yapıldığı, en çok atıfa sahip ülkenin ise Güney Afrika (454 atıf) olduğu belirlenmiştir. Giampiccoli'nin çalışmakta olduğu kurum incelendiğinde ise bu kurumun Güney Afrika'ya bağlı olduğu görülmektedir. Bu durum, yayın sayısının ülke bazında atıf düzeyine doğrudan etki edebileceğini ortaya koymaktadır. Ancak en çok atıf alan çalışmanın Lee ve Jan (2019)'a (268 atıf) ait olduğu görülürken, yazarların kurumunun Tayvan'da yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Tayvan ise en çok atıf alan ülkeler sıralamasında ilk 10'a girememektedir. Bu sonuç, tek bir çalışmanın yüksek atıf almasının ülke genelinde üst sıralara çıkmak için yeterli olmadığını, ülkelerin görünürlüğünde süreklilik arz eden yayın ve atıf üretiminin daha belirleyici olduğunu göstermektedir. En çok yayın ve atıf karşılaştırması yapıldığında, Giampiccoli'nin en çok atıfa sahip olan makaleler sıralamasında sadece bir çalışmasının yedinci sırada (73 atıf) olduğu, en çok atıf alan Lee'nin ise en çok yayın sıralamasında altıncı sırada (4 makale) olduğu görülmektedir. Bu bulgu, fazla sayıda yayın yapmanın her zaman yüksek düzeyde

atıf elde etmeye karşılık gelmediğini, araştırma konusunun özgünlüğü, güncelliği ve çalışmanın yayımlandığı derginin niteliğinin atıf sayısını belirlemede daha kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Toplum temelli turizm konusunda en çok makale *Sustainability*'de (25 makale) yayınlanırken, bu derginin kaynak etkisi sıralamasında sekizinci sırada olduğu görülmektedir. En çok makale yayımlayan dergiler sıralamasında üçüncü sırada yer alan *Journal of Sustainable Tourism* (13 makale) dergisi ise kaynak etkisi sıralamasında ilk sırada yer almaktadır. Benzer şekilde en çok yayın yapan dergi sıralamasında ikinci sırada yer alan *Africal Journal of Hospitality, Tourism and Leisure* (20 makale) dergisi kaynak etkisi sıralamasında yer almazken, kaynak etkisi sıralamasında ikinci sırada yer alan *Tourism Recreation Research* en çok yayın yapan dergiler sıralamasında yer almamaktadır. Bu durumdan yola çıkarak yayın sayısından ziyade, çalışma konusunun daha önemli olduğunu söylemek mümkündür.

En çok atıf alan makalelerin çalışma konuları incelendiğinde, turizmde sürdürülebilirlik, toplum temelli turizmde başarı ve zorluk unsurları, toplum temelli turizmin yerel halka etkisi, gelişimi ve konuyla ilgili iş birliklerinin araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla literatürden elde edilen bilgiler ışığında toplum temelli turizm ve sürdürülebilir turizmin yakından ilişkili olduğu, yerel halka olan etkileri, başarı ve zorlukların neler olduğunun halen araştırıldığı görülmektedir. Bu açıdan ele alındığında, toplum temelli turizmin yaygınlaşması ve gelişmesi noktasında gerçekleştirilebilecek faaliyetler ve uygulamaların olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Toplum temelli turizm konulu makalelerin tematik haritası ve kelime bulutu incelendiğinde bunların turizm gelişimi, turizm yönetimi, sürdürülebilirlik, ekoturizm, yerel katılım, yerel halkın gelişimi gibi kelimelerden oluştuğu görülmektedir. Makalelerin tematik haritası ve kelime bulutu çerçevesinde toplum temelli turizmin alternatif turizm türlerinden sürdürülebilir turizm ve ekoturizmle yakından ilişkili olduğu, konuyla ilgili yerel halka verilen önemin araştırıldığı, turizmin gelişimine katkılarının olduğu gerçektir.

Konuyla ilgili makalelerde yapılan ülkeler arası iş birlikleri incelendiğinde, en çok iş birliği yapan ülkenin Tayland (Avustralya, Malezya, ABD ve Çin ile) ve Güney Afrika (Polonya ve Avustralya ile) olduğu görülmektedir. Diğer ülkeler de incelendiğinde coğrafi olarak birbirinden uzak ülkeler arasında birçok iş birliğinin yapıldığı görülmektedir. Toplum temelli turizm uygulamaları destinasyonun sahip olduğu özellikler ve yerel halka bağlı olduğundan her destinasyona göre farklı şekilde yürütülebilmektedir. Bu durum dikkate alındığında ülkeler arası iş birliklerinin artırılmasıyla toplum temelli turizm uygulamalarının karşılaştırılması, uygulamadaki eksikliklerin giderilmesi ve gelişiminin hızlandırılması sağlanabilir.

Toplum temelli turizm özellikle kadın ve gençler için istihdam sağlayabilecek bir turizm türüyken en çok atıf alan çalışmaların konuları, tematik harita ve kelime bulutu incelendiğinde hiçbirinde kadın ve gençlerle ilgili bilgiye rastlanılamamıştır. Bu konularla ilgili literatürde eksiklik olabileceği düşünüldüğü için toplum temelli turizmin kadın ve gençlere olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin araştırılması araştırmacılara önerilebilir.

Çalışma 2013-2023 yılları arasında Scopus'ta taranan İngilizce makalelerden oluştuğu için sınırlılıkları bulunmaktadır. Gelecek çalışmalarda Türkiye genelinde toplum temelli turizmin durumunun ne olduğunun araştırılması, kadınlar ve gençlerle ilişkili alt konuların neler olduğunun daha ayrıntılı incelenmesi ve bölgesel karşılaştırmaların yapılması araştırmacılara önerilir. Ayrıca, yıl, dil ve yayımlanmanın daha geniş tutulması ve/veya diğer uluslararası indekslerde tarama yapılmasının konuyla ilgili daha fazla bilgi edinmeye yardımcı olacağı düşünülmektedir.

6. Extended Abstract

In the study, in order to conduct a bibliometric analysis of the studies on community-based tourism, a search was made in the Scopus database titled "community-based tourism". It was determined that 293 of the 954 scanned studies were articles published in English between 2013-2023 and the analysis was conducted on these studies. By analyzing these articles, it is aimed to identify trends and tendencies in community-based tourism over the last 10 years. After providing general information about the articles, the years in which the articles were published, the authors who published the most, the journals with the highest number of publications, the journals with the highest source impact, the countries that received the most citations, the thematic map of the articles, frequently used words and country collaborations in the articles were analyzed.

When the publication years of the articles were analyzed, it was determined that the most publications were made in 2022. Giampiccoli is the author who published the most on the subject (33 publications), and the most cited country is South Africa (454 citations). When the institution where Giampiccoli works is examined, it is seen that this institution is affiliated to South Africa. However, while it was seen that the most cited (268 citations) study belonged to Lee and Jan (2019) it was concluded that the authors' institution was located in Taiwan. Taiwan is not in the top 10 of the most cited countries. When the most publications and citations are compared, it is seen that Giampiccoli, who has the most publications, has only one study ranked seventh in the most cited articles (73 citations), while Lee, who has the most citations, ranks sixth in the most publications (4 articles). From this situation, it is possible to say that the subject of the study and the journal published are more important than the number of studies.

While the highest number of articles on community-based tourism was published in *Sustainability* (25 articles), this journal ranked eighth in terms of source impact. The *Journal of Sustainable Tourism* (13 articles), which ranks third in the ranking of journals with the highest number of articles, ranks first in the ranking of source impact. Similarly, the *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure* (20 articles), which ranks second in the ranking of journals with the highest number of publications, is not included in the ranking of source impact, while *Tourism Recreation Research*, which ranks second in the ranking of source impact, is not included in the ranking of journals with the highest number of publications. Based on this situation, it is possible to say that the subject of the study is more important than the number of publications. When the study topics of the most cited articles are examined, it is seen that research on sustainability in tourism, success and challenge factors in community-based tourism, the impact of community-based tourism on local people, development and cooperation on the subject. Therefore, in the light of the information obtained from the literature, it is seen that community-based tourism and sustainable tourism are closely related, and their impacts on local communities, successes and challenges are still being researched. From this point of view, it is an undeniable fact that there are activities and practices that can be realized in terms of the spread and development of community-based tourism.

When the thematic map and word cloud of the articles on community-based tourism are analyzed, it is seen that they consist of words such as tourism development, tourism management, sustainability, ecotourism, local participation, local community development. Within the framework of the thematic map and word cloud of the articles, it is a fact that community-based tourism is closely related to sustainable tourism and ecotourism, which are alternative tourism types, the importance given to the local people on the subject is investigated, and it contributes to the development of tourism.

When the country collaborations in the articles on the subject are analyzed, it is seen that Thailand (with Australia, Malaysia, USA and China) and South Africa (with Poland and Australia) are the countries with the highest number of collaborations. When other countries are examined, it is seen that there are many collaborations between geographically distant countries. Each destination can conduct community-based tourism practices differently, as they depend on the characteristics of the destination and the local community. In view of this situation, it is possible to compare community-based tourism practices, overcome the deficiencies in their implementation and accelerate their development by increasing cooperation between countries.

The study has limitations as it consists of English articles scanned in Scopus between 2013 and 2023. In future studies, it is thought that widening the year, language and publication and/or searching in other international indexes will help to obtain more information on the subject.

Araştırmacıların Katkı Oran Beyanı / Contribution of Authors

Yazarların çalışmadaki katkı oranları Seda ÖZDEMİR AKGÜL %30/ Mehmet SAĞIR %30/ Ayşegül GÜDÜL %40 şeklindedir.

The authors' contribution rates in the study are Seda ÖZDEMİR AKGÜL %30/ Mehmet SAĞIR %30/ Ayşegül GÜDÜL %40 form.

Çıkar Çatışması Beyanı / Conflict of Interest

Çalışmada herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

There is no conflict of interest with any institution or person in the study.

İntihal Politikası Beyanı / Plagiarism Policy

Bu makale İntihal programlarında taranmış ve İntihal tespit edilmemiştir.

This article was scanned in Plagiarism programs and Plagiarism was not detected.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı / Scientific Research and Publication Ethics Statement

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında belirtilen kurallara uyulmuştur.

In this study, the rules specified within the scope of the Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive were followed.

Kaynakça

- Amerta, I. M. (2017). Community Based Tourism Development. *International Journal of Social Sciences and Humanities*, 1(3), 97-107.
- Asker, S. A., Boronyak, L. J., Carrard, N. R., & Paddon, M. (2010). *Effective Community Based Tourism: A Best Practice Manual*. Mount Gravatt, Australia: Griffith University.
- Blackstock, K. (2005). A Critical Look At Community Based Tourism. *Community Development Journal*, 40(1), 39-49.
- Danesh, F., & Mardani-Nejad, A. (2021). A Historical Overview of Bibliometrics. In R. Ball (Ed.), *Handbook Bibliometrics* (pp. 7-19). Berlin: Walter de Gruyter.
- Dangi, T. B., & Jamal, T. (2016). An Integrated Approach to “Sustainable Community-Based Tourism”. *Sustainability*, 8(5), 1-32.
- Dodds, R., Ali, A., & Galaski, K. (2018). Mobilizing Knowledge: Determining Key Elements For Success and Pitfalls in Developing Community-Based Tourism. *Current Issues in Tourism*, 21(13), 1547-1568.
- Gascón, J. (2013). The Limitations of Community-Based Tourism As an Instrument of Development Cooperation: The Value of the Social Vocation on the Territory Concept. *Journal of Sustainable Tourism*, 21(5), 716-731.
- Giampiccoli, A., & Mtapuri, O. (2012). Community-Based Tourism: An Exploration of the Concept(s) From A Political Perspective. *Tourism Review International*, 16(1), 29-43.
- Giampiccoli, A., & Saayman, M. (2018). Community-Based Tourism Development Model and Community Participation. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 7(4), 1-27.
- Goodwin, H., & Santilli, R. (2009). Community-Based Tourism: A Success. *ICRT Occasional Paper*, 11(1), 1-37.
- Güneş, S. G., Gündoğdu, K., & Aksu, H. S. (2021). ULAKBİM Tarafından Taranan Ulusal Hakemli Dergilerde Yayımlanmış Gönüllü Turizm Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences*, 5(1), 1-15.
- Holladay, P. J., & Powell, R. B. (2013). Resident Perceptions of Social-Ecological Resilience and the Sustainability of Community-Based Tourism Development in the Commonwealth of Dominica. *Journal of Sustainable Tourism*, 21(8), 1188-1211.
- Hussain, A., & Fatima, N. (2011). A Bibliometric Analysis of the Chinese Librarianship: An International Electronic Journal,(2006-2010). *Chinese Librarianship: An International Electronic Journal*, 31, 1-14.
- Iorio, M., & Corsale, A. (2013). Community-Based Tourism and Networking: Viscari, Romania. *Journal of Sustainable Tourism*, 22(2), 234-255.
- İstanbul-Dinçer, F., & Özdemir-Akgül, S. (2020). Toplum Temelli Turizm. In S. G. Güneş, & S. Özdemir Akgül (Ed.), *Sorumlu Turizm* (pp. 43-70). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Jiménez-García, M., Ruiz-Chico, J., Peña-Sánchez, A. R., & López-Sánchez, J. A. (2020). A Bibliometric Analysis of Sports Tourism and Sustainability (2002–2019). *Sustainability*, 12(7), 1-18.
- Kontogeorgopoulos, N., Churyen, A., & Duangsaeng, V. (2014). Success Factor in Community-Based Tourism in Thailand: The Role of Luck, External Support, and Local Leadership. *Tourism Planning & Development*, 11(1), 106-124.
- Kumar, S., Mukherjee, D., Donthu, N., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to Conduct A Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
- Lee, T. S., & Jan, F. H. (2019). Can Community-Based Tourism Contribute to Sustainable Development? Evidence From Residents' Perceptions of the Sustainability. *Tourism Management*, 70, 368-380.
- López-Guzmán, T., Sánchez-Cañizares, S., & Pavón, V. (2011). Community-Based Tourism in Developing Countries: A Case Study. *Tourismos*, 6(1), 69-84.
- Mtapuri, O., & Giampiccoli, A. (2014). Towards A Comprehensive Model of Community-Based Tourism Development. *South African Geographical Journal*, 13(27), 1-15.
- Niñerola, A., Sánchez-Rebull, M. V., & Hernández-Lara, A. B. (2019). Tourism Research on Sustainability: A Bibliometric Analysis. *Sustainability*, 11(5), 1-17.

- Oğuzbalaban, G. (2019). Termal Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 1012-1027.
- Okazaki, E. (2008). A Community-Based Tourism Model: Its Conception and Use. *Journal of Sustainable Tourism*, 16(5), 511-529.
- Okumuş, B., Köseoğlu, M. A., & Forest, M. (2018). Food and Gastronomy Research in Tourism and Hospitality: A Bibliometric Analysis. *International Journal of Hospitality Management*, 73, 64-74.
- Prakoso, A. A., Pradipto, E., Roychansyah, M. S., & Nugraha, B. S. (2020). Community-based tourism: concepts, opportunities and challenges. *Journal of Sustainable Tourism and Entrepreneurship*, 2(2), 95-107.
- Robson, C. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (S. Çinkır, & N. Demirkasımoğlu, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sağır, M., & Aydın-Taştekin, A. U. (2024). Zeytin ve Turizmin Kesişim Noktası: Oleo Turizm Üzerine Bibliyometrik Analiz. In M. Sezgin (Ed.), *Turizm Alanında Uluslararası Araştırmalar II* (pp. 35-58). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Salazar, N. B. (2011). Community-Based Cultural Tourism: Issues, Threats and Opportunities. *Journal of Sustainable Tourism*, 20(1), 9-22.
- Sánchez, A. D., Del Río, M. D., & García, J. Á. (2017). Bibliometric Analysis of Publications on Wine Tourism in the Databases Scopus and WoS. *European Research on Management and Business Economics*, 23(1), 8-15.
- Sebele, L. S. (2010). Community-Based Tourism Ventures, Benefits and Challenges: Khama Rhino Sanctuary Trust, Central District, Botswana. *Tourism Management*, 31(1), 136-146.
- Sin, H. L., & Minca, C. (2014). Touring Responsibility: The Trouble with 'Going Local' in Community-Based Tourism in Thailand. *Geoforum*, 51, 96-106.
- Tolkach, D., & King, B. (2015). Strengthening Community-Based Tourism in A New Resource-Based Island Nation: Why and How? *Tourism Management*, 48, 386-398.
- Yanes, A., Zielinski, S., Cano, D., & Kim, S. (2019). Community-Based Tourism in Developing Countries: A Framework Policy Evaluation. *Sustainability*, 11(9), 1-23.
- Yeksan, Ö., & Akbaba, A. (2019). Sürdürülebilir Turizm Makalelerinin Bibliyometrik Analizi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 220-231.